

МЕЖІ ПРАВА ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ НА ПОБАЧЕННЯ З ЧЛЕНАМИ СВОЄЇ СІМ'І ТА РОДИЧАМИ

Мардарович С.Б., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: д.ю.н., професор, директор ННІПП НАВС Колб О.Г.

У ст. 16 Загальної декларації прав людини та ст. 23 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права сім'ю визначено як природний і основний осередок суспільства та держави. Статтею 51 Конституції України передбачено, що сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються законом.

Відповідно до ч. 3 ст. 291 Цивільного кодексу України фізична особа має право на підтримання зв'язків з членами своєї сім'ї та родичами незалежно від того, де вона перебуває. Статтею 153 Сімейного кодексу України передбачено, що мати, батько та дитина мають право на безперешкодне спілкування між собою, крім випадків, коли таке право обмежене законом. На підставі ст. 259 СК України право на спілкування мають брати та сестри, зокрема ті, які не проживають разом. При засудженні осіб до позбавлення волі їх право на підтримання зв'язків із членами сім'ї та родичами обмежується. Обмеження відбувається на підставі норм права та може відбуватися внаслідок їх застосування.

Відзначимо, що існує точка зору, яка відстоюється З.В. Ромовською, щодо необхідності зняття всіх обмежень у спілкуванні з дитиною, матір'ю, батьком, які опинилися за ґратами та перегляду у зв'язку з цим законодавства, яке стосується осіб, заарештованих чи позбавлених волі за вироком суду.

За чинним законодавством адвокат має право бачитися із заарештованим щодня, без обмежень, а отже, таке саме право має бути надане матері, батькові та дитині Виходячи із положень ст. 110, 138–140 КВК України, засуджені, які відбувають покарання у виправних колоніях мінімального, середнього та максимального рівня безпеки, за загальним правилом мають право одержувати щомісяця короткострокове тривалістю до чотирьох годин й один раз на три місяці тривале побачення – до трьох діб.

Водночас засуджені, які перебувають у виправних колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, у дільницях соціальної реабілітації виправних колоній мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання та виправних колоній середнього рівня безпеки, згідно зі ст. 99 КВК України, мають право одержувати короткострокові побачення без обмеження, а тривалі побачення – до трьох діб один раз на місяць. Після відбуття шести місяців покарання у вказаній дільниці в разі відсутності порушень режиму відбування покарання, наявності житлових умов з дозволу адміністрації колонії засуджені можуть проживати в межах населеного пункту, де розташована колонія, зі своїми сім'ями.

Як передбачено ст. 151 КВК України, засуджені до довічного позбавлення волі мають право одержувати один раз на шість місяців короткострокове побачення.

Потрібно зауважити, що всупереч приписам ст. 110 КВК України у п. 47 Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань зазначено, що тривалість побачень встановлюється адміністрацією установ виконання покарань залежно від пропускну здатності приміщень, у яких вони проводяться. У всіх випадках короткострокові побачення не можуть тривати менше ніж дві години, а тривалі – менше ніж доба, якщо на менш коротких строках не наполягають особи, які перебувають на побаченні.

З урахуванням викладеного, можна дійти таких висновків.

1. Право осіб, засуджених до позбавлення волі, на побачення з членами своєї сім'ї та родичами обмежується на підставі норм права та може бути обмежене внаслідок їх застосування.

2. Межі права засуджених до позбавлення волі на побачення з членами своєї сім'ї, родичами зумовлені їх особою та поведінкою під час відбування покарання.

3. Кримінально-виконавчий кодекс України та Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань з приводу права осіб, засуджених до позбавлення волі, на побачення з членами своєї сім'ї та родичами потребують доопрацювання шляхом внесення до них відповідних змін.

Наведені результати дослідження мають загальний базовий характер та можуть стати у пригоді при наукових дослідженнях можливостей удосконалення нормативного закріплення особистих немайнових прав осіб, засуджених до позбавлення волі.

ЗАПРОВАДЖЕННЯ СУДУ ПРИСЯЖНИХ, ЯК ПРАВО ОБВИНУВАЧЕНИХ НА СПРАВЕДЛИВЕ ПРАВОСУДДЯ

Коломієць Р.Р., студент ННППП НАВС

Науковий керівник: д.ю.н., доцент, завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін ННППП НАВС Горбачевський В.Я.

Закон є втілення суспільного уявлення про справедливість, не всьому що є справедливим надано форму закону, але все що є закон повинно бути справедливим. Інститут присяжних засідателів, для Незалежної України є новелою кримінального судочинства, проте даний інститут покликаний збільшити рівень справедливості при здійсненні правосуддя. На разі, для нашої держави запровадження даного інституту було лише питанням часу, оскільки, ще Конституцією України було задекларовано, у ст. 124, що народ безпосередньо приймає участь у здійсненні правосуддя через народних засідателів і присяжних. Чинним кримінально-процесуальним законодавством передбачено створення суду присяжних за континентальною моделлю, тобто присяжні беруть участь у судочинстві разом із суддею.

Відповідно до ст. 53 ЗУ «Про судоустрій та статус суддів», присяжним є громадянин України, який у випадках, визначених процесуальним законом, вирішує справи у складі суду спільно із суддею (суддями), забезпечуючи згідно з Конституцією України безпосередню участь народу у здійсненні правосуддя. Як визначає ст. 383 КПК суд присяжних утворюється при місцевому загальному суді першої інстанції.

Відповідно до ст. 384 КПК прокурор, суд зобов'язані роз'яснити обвинуваченому у вчиненні злочину, за який передбачене покарання у виді довічного позбавлення волі, можливість та особливості розгляду кримінального провадження стосовно нього судом присяжних. Виходячи із даного положення ми можемо бачити, що право на розгляд своєї справи присяжними має виключно обвинувачений, та ще й за обставиною, якщо вчинений ним злочин передбачає, як санкцію довічне позбавлення волі.

На мою думку, таке обмеження у здійсненні правосуддя судом присяжних є доволі жорстке, і потребує ретельного перегляду, адже виключно за такої обставини, право на залучення присяжних має виключно специфічна категорія підсудних, які підозрюються у вчиненні злочину, за який передбачене покарання у вигляді довічного позбавлення волі, слід зменшити межу можливого залучення присяжних до розгляду справи, починаючи з тяжких злочинів.

Дуже влучно з даного приводу сказав экс-Міністр юстиції України Лавринович О.В. він зазначив: «Суди присяжних є у невеликій кількості країн з достатнім рівнем культури, складовою, якої є правова. Для нашого суспільства, це передчасно. Адже це суд не стільки права скільки емоції».

Стаття 385 КПК регламентує виклик присяжних: після призначення судового розгляду судом присяжних головуючий дає секретарю судового засідання розпорядження про виклик присяжних у кількості семи осіб, які визначаються автоматизованою системою документообігу суду з числа осіб, які внесені до списку присяжних. Ми можемо спостерігати, що присяжні обираються випадково із людей внесених до реєстру, і саме даний факт може збільшити довіру населення до правосуддя. Присяжним може бути громадянин